

Orzecznictwo

Sądu Najwyższego,
Naczelnego Sądu Administracyjnego
i Trybunału Sprawiedliwości Unii
Europejskiej

NR 11-12 / listopad-grudzień 2024

ISSN 2957-1073

Prokuratura Krajowa

Wydanie online

**Zbiór opracowała
Aleksandra Wisławska**

Prawo Karne

Sąd Najwyższy

Art.	Str.
12 § 1 k.k.	6
41 § 1a k.k.	6
41a § 1 k.k.	7
43a § 2 k.k.	7
90 § 2 k.k.	7
102 k.k.	8
180a k.k.	8
300 § 2 k.k.	8
2 § 1 k.w.	9
94 § 1 k.w.	9
44 § 1 pkt 1 k.k.s.	9
37 § 1 k.p.k.	10
41 § 1 k.p.k.	11
42 k.p.k.	12
84 § 2 k.p.k.	12
126 § 1 k.p.k.	12
258 § 2 k.p.k.	13
335 k.p.k.	13
387 § 1 k.p.k.	13
415 § 1 k.p.k.	13
422 § 1 k.p.k.	13
437 § 2 k.p.k.	14
439 § 1 pkt 1 k.p.k.	15
439 § 1 pkt 6 k.p.k.	15

439 § 1 pkt 7 k.p.k.	15
439 § 1 pkt 11 k.p.k.	16
454 § 1 k.p.k.	16
519 k.p.k.	16
523 § 1 k.p.k.	17
523 § 2 k.p.k.	17
529 k.p.k.	18
532 § 1 k.p.k.	18
539a k.p.k.	18
540 § 1 k.p.k.	18
545 § 1 k.p.k.	19
545 § 3 k.p.k.	19
626 § 2 k.p.k.	20
15 § 2 k.p.w.	20
1 § 2 k.k.w.	20

Prawo Cywilne

Sąd Najwyższy

23 k.c.	22
65 § 2 k.c.	22
145 k.c.	22
153 k.c.	22
206 k.c.	23
363 k.c.	23
385 ¹ § 1 k.c.	23
417 ¹ § 2 k.c.	25
442 ¹ § 2 k.c.	26
484 k.c.	26
487 § 2 k.c.	27
649 ⁴ § 1 k.c.	27
299 k.s.h.	27
24 u.w.t.p.a.	28

44 ¹ § 1 k.p.c.	28
49 § 1 k.p.c.	29
53 ¹ § 1 pkt 3 k.p.c.	29
189 k.p.c.	29
350 § 3 k.p.c.	29
365 § 1 k.p.c.	30
366 k.p.c.	30
379 pkt 5 k.p.c.	30
394 ¹ § 1 ¹ k.p.c.	31
398 ³ § 3 k.p.c.	31
398 ⁴ § 1 k.p.c.	31
398 ⁴ § 2 k.p.c.	32
398 ⁶ § 1 k.p.c.	32
398 ⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.	32
398 ⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.	33
398 ⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.	34
398 ²¹ k.p.c.	35
424 ⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.	35
424 ⁹ k.p.c.	35
670 k.p.c.	36
924 § 1 k.p.c.	36
145 ust. 1 p.u.	36

Prawo Administracyjne

Naczelny Sąd Administracyjny

33 § 1 k.p.a.	37
84 § 1 k.p.a.	37
136 k.p.a.	37
86 p.p.s.a.	38
141 § 4 p.p.s.a.	38
153 p.p.s.a.	39
156 § 1 p.p.s.a.	39

Prawo Międzynarodowe

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

2 dyrektywy 2016/800	40
101 ust. 1 TFUE	41
5n ust. 2 lit. b rozporządzenia 833/2014	42
9 ust. 1 lit. d dyrektywy 2011/95	42
16 rozporządzenia 864/2007	43
273 dyrektywy 2006/112	44
287 pkt 19 dyrektywy 2006/112	44
6 ust. 1 rozporządzenia 2016/679	45
82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679	45

Prawo karne

Sąd Najwyższy

Prawo karne materialne

1

Art. 12 § 1 k.k.

Gdy w wyniku oceny dowodów sąd uznaje, że oskarżony nie dopuścił się czynu ciągłego w zakresie zarzucanym mu aktem oskarżenia, nie może go uniewinnić od poszczególnych elementów tego czynu ciągłego, lecz eliminuje te fragmenty z opisu czynu i wyjaśnia w uzasadnieniu, dlaczego przypisany oskarżonemu czyn ciągły nie obejmuje wszystkich pojedynczych zachowań nań się – według oskarżyciela – składających.

Postanowienie SN z dnia 19 września 2024 r., sygn. I KK 334/24.

2

Art. 41 § 1a k.k.

W każdej sytuacji procesowej skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, konieczne jest orzeczenie co do przedmiotowego środka karnego na podstawie art. 41 § 1a k.k.

Wyrok SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. III KK 296/24.

3

Art. 41 § 1a k.k.

Treść przepisu art. 41 § 1a k.k. obliguje sąd do orzeczenia zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. W każdym przypadku skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, orzeczenie w przedmiocie wskazanego środka karnego staje się konieczne i to niezależnie od tego, czy skazany wymienioną powyżej działalność wykonywał czy też nie. Oczywistym jest zatem, że niezawarcie w orzeczeniu obligatoryjnego rozstrzygnięcia traktowany musi być na równi z naruszeniem prawa materialnego.

Wyrok SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. III KK 145/24.

4

Art. 41a § 1 k.k.

Czynów kwalifikowanych z art. 160 § 2 k.k. nie uwzględniono w katalogu zawartym w art. 41a § 1 k.k.

Wyrok SN z dnia 3 września 2024 r., sygn. II KK 264/24.

5

Art. 43a § 2 k.k.

Z art. 43a § 2 k.k. wynika obowiązek orzeczenia przez sąd świadczenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w przypadku skazania za wymienione w nim przestępstwa, w tym za przestępstwo opisane w art. 244 k.k. Orzeczenie tego świadczenia jest obligatoryjne, a Kodeks karny nie przewiduje od tego obowiązku żadnego wyjątku.

Wyrok SN z dnia 3 września 2024 r., sygn. IV KK 203/24.

6

Art. 90 § 2 k.k.

Stosownie do treści art. 90 § 2 k.k., w razie orzeczenia za zbiegające się przestępstwa pozbawienia praw publicznych, zakazów lub obowiązku tego samego rodzaju, sąd stosuje odpowiednio przepisy o karze łącznej. Nie dotyczy to orzekania o środkach pozbawionych terminowego charakteru, a zatem przepadu, podania wyroku do publicznej wiadomości, środków kompensacyjnych oraz świadczenia pieniężnego. Dopuszcza natomiast połączenie zakazów lub obowiązku tego samego rodzaju, a więc m.in. zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, które powinno odbywać się na podstawie stosownych przepisów o karze łącznej (unormowań odnoszących się do kary łącznej pozbawienia wolności zawartych w art. 85–88 k.k.). W przypadku, gdy przynajmniej jeden z łączonych środków karnych został orzeczony dożywotnio, zastosowanie winna zatem znaleźć zasada absorpcji. Tak więc, gdy w jednym z orzeczeń zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych został orzeczony dożywotnio, sąd orzekający w przedmiocie wyroku łącznego nie ma innej alternatywy, aniżeli orzeczenie łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w takim właśnie wymiarze. Obowiązek ten wynika z treści art. 88 k.k., określającego wyjątkowe zasady wymiaru kary łącznej w przypadku orzeczenia przynajmniej za jedno ze zbiegających się przestępstw kary dożywotniego pozbawienia wolności, która absorbuje wszystkie pozostałe kary i determinuje tym samym kształt kary łącznej.

Wyrok SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. I KK 301/24.

7

Art. 102 k.k.

Istotna zmiana treści art. 102 k.k., modyfikująca dotychczasowe rozwiązania dotyczące obliczania okresów przedawnienia karalności, została dokonana nowelą z 15 stycznia 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r., poz. 189), która weszła w życie 2 marca 2016 r. Przepis art. 102 k.k. stanowił odtąd, iż wszczęcie postępowania w okresie, o którym mowa w art. 101 k.k., powoduje, że karalność przestępstw określonych w art. 101 § 1 k.k. ustaje z upływem 10 lat, a w pozostałych wypadkach – z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Stosownie jednak do dyspozycji art. 2 wskazanej noweli, do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy o przedawnieniu nadane ustawą nowelizującą, chyba że termin przedawnienia już upłynął. Oznacza to, że jeśli do dnia zmiany tego przepisu (tj. do dnia 2 marca 2016 r.) nie nastąpiło przedawnienie, kwestię oceny przedawnienia należy oceniać według art. 101 k.k. i art. 102 k.k. – w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania i to niezależnie od tego, czy dla oceny prawnej konkretnego zachowania konieczne jest odwołanie się do reguły kolizyjnej określonej w art. 4 § 1 k.k.

Wyrok SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. IV KK 202/24.

8

Art. 180a k.k.

Przepis art. 180a k.k. przewiduje odpowiedzialność karną za zachowanie sprawcy, który prowadzi pojazd mechaniczny na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, niestosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Warunkiem odpowiedzialności karnej jest zatem nie tyle samo zachowanie polegające na kierowaniu pojazdem bez posiadania uprawnień, ale zachowanie takie musi być powiązane z niezastosowaniem się do wydanej uprzednio decyzji (w tym wypadku) administracyjnej o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Warunkiem ponoszenia odpowiedzialności za przestępstwo o znamionach opisanych w art. 180a k.k. jest istnienie w obiegu prawnym decyzji właściwego organu, pozbawiającej sprawcę uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi.

Wyrok SN z dnia 17 września 2024 r., sygn. V KK 278/24.

9

Art. 300 § 2 k.k.

Wzorcowo skonstruowany opis zarzucanego oskarżonemu czynu z art. 300 § 2 k.k. powinien brzmieć, np. tak: „w dniu 23 grudnia 2019 r. w S., jako prezes zarządu spółki z o.o. B. () działając w celu udaremnienia wykonania postanowienia komornika (...), udaremnił zaspokojenie swojego

wierzyciela A. w ten sposób, że zbył zagrożoną zajęciem nieruchomości w R.” Jakkolwiek w opisie czynu zarzucanego i przypisanego oskarżonemu przez sąd I instancji nie wszystkie te elementy, w dodatku operując słowami ustawy, zamieszczono, lecz nie oznacza to jeszcze, że ten opis nie zawierał wszystkich ustawowych znamion. Dla przypisania znamion konkretnego przestępstwa nie jest niezbędne powtórzenie wyrażeń zastosowanych przez ustawodawcę w jego opisie zamieszczonym w przepisie karnym. Opis zachowania sprawcy czynu zabronionego zamieszczony *in concreto* w sformułowaniach zawartych w wyroku musi oczywiście odpowiadać pełnemu zespołowi znamion określonych w przepisie ustawy karnej. Nie oznacza to jednak, że jedyną formą realizacji tego wymagania jest wierne przytoczenie słów ustawodawcy.

Wyrok SN z dnia 4 września 2024 r., sygn. III KK 510/23.

10

Art. 2 § 1 k.w.

W zakresie uregulowanego na mocy aktu wykonawczego obowiązku odbycia kwarantanny nie przewidziano regulacji wyłączających stosowanie art. 2 § 1 k.w. Wobec zmiany przepisów rozporządzenia, które wypełniały przepis blankietowy art. 116 § 1a k.w., doszło do zmiany ustawy w rozumieniu art. 2 § 1 k.w., która na skutek braku szczegółowych unormowań kolizyjnych, doprowadziła do całkowitej depenalizacji przypisanego obwinionemu wykroczenia.

Wyrok SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. III KK 379/24.

11

Art. 94 § 1 k.w.

Dokumentami stwierdzającymi posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym są nie tylko te wydane w kraju, ale także określone dokumenty wydane za granicą, w tym krajowe lub międzynarodowe prawo jazdy.

Wyrok SN z dnia 8 października 2024 r., sygn. IV KK 323/24.

12

Art. 44 § 1 pkt 1 k.k.s.

Termin przedawnienia należy ustalać w oparciu o sankcję karną obowiązującą w czasie popełnienia przestępstwa.

Wyrok SN z dnia 3 września 2024 r., sygn. I KK 216/24.

Prawo karne procesowe

13

Art. 37 § 1 k.p.k.

Brak sali specjalnie dostosowanej do prowadzenia postępowania z „pierwiałkiem niejawnym” nie uzasadnia przekazania postępowania jurysdykcyjnego innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. III KO 17/24.

14

Art. 37 § 1 k.p.k.

Jeżeli ustalony i potwierdzony zły stan zdrowia oskarżonego w ogóle wyklucza możliwość jego uczestnictwa w procesie przed sądem miejscowo właściwym, odległym od miejsca zamieszkania oskarżonego, bądź ocena tego stanu zdrowia nie jest aż tak kategoryczna, ale kondycja zdrowotna znacznie utrudnia jego obecność na rozprawie w tym sądzie, ze względu na narażanie zdrowia i życia tego oskarżonego na poważne niebezpieczeństwo, to wówczas „dobro wymiaru sprawiedliwości” wymaga, aby sprawę przekazać do sądu miejsca zamieszkania oskarżonego.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. II KO 91/24.

15

Art. 37 § 1 k.p.k.

Kryterium „dobra wymiaru sprawiedliwości”, o którym mowa w art. 37 § 1 k.p.k., winno być odnoszone do sytuacji, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać w opinii publicznej uzasadnione (choć obiektywnie nieprawdziwe) przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy w sposób bezstronny. Niewątpliwie ryzyko powstania takich wątpliwości u zewnętrznego obserwatora zaistnieje wówczas, gdy sędzia sądu właściwego do rozpoznania sprawy jest uczestnikiem postępowania – pokrzywdzonym.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. I KO 69/24.

16

Art. 37 § 1 k.p.k.

Regularność kontaktów zawodowych sędziów i adwokatów, niezależnie od ich charakteru oraz możliwości ich wpływu na procedowanie i orzekanie – wywoływać może tak po stronie uczestników postępowania, jak i w opinii środowiska oraz opinii publicznej wątpliwości, a nawet przekonanie o niezdolności sądu właściwego do bezstronnego postępowania w tej sprawie.

Postanowienie SN z dnia 27 września 2024 r., sygn. V KO 102/24.

17

Art. 37 § 1 k.p.k.

Jeśli chodzi o postępowania karne, w których oskarżonym jest biegły sądowy, to przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. następuje w przypadkach, gdy dana osoba wielokrotnie występuje w procesie karnym w roli biegłego przed sądem właściwym do rozpoznania sprawy. Tym bardziej potrzeba skorzystania z instytucji tzw. właściwości delegacyjnej występuje, gdy wszyscy sędziowie, którzy mogliby orzekać w niniejszej sprawie, współpracowali w przeszłości z biegłym, wykorzystując w prowadzonych procesach sporządzane przez niego opinie.

Postanowienie SN z dnia 18 września 2024 r., sygn. II KO 96/24.

18

Art. 37 § 1 k.p.k.

Przepis art. 37 k.p.k., jako wyjątkowy, nie podlega interpretacji rozszerzającej. Kryterium „dobra wymiaru sprawiedliwości”, uzasadniające korzystanie z właściwości delegacyjnej na podstawie wskazanego przepisu, przejawia się w realnym zagrożeniu obiektywizmu w orzekaniu o odpowiedzialności karnej lub w równie realnym zagrożeniu sprawnego i szybkiego przeprowadzenia postępowania sądowego, realizującego ustawowy postulat rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Należy pamiętać, iż odstępianie od właściwości sądu do rozpoznania sprawy stanowi sytuację wyjątkową, związaną z dobrem wymiaru sprawiedliwości, dlatego wniosek o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu może być skuteczny tylko wtedy, gdy jego przesłanki faktyczne są rzeczywiście spełnione.

Postanowienie SN z dnia 26 września 2024 r., sygn. I KO 61/24.

19

Art. 41 § 1 k.p.k.

Instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności. Znaczenie społecznej oceny bezstronności sędziego, a także wynikająca z tego perspektywa interpretacji podstaw wyłączenia sędziego, skutkuje tym, iż o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego.

Postanowienie SN z dnia 3 października 2024 r., sygn. I KK 321/24.

20

Art. 41 § 1 k.p.k.

Sędzia biorący udział w podejmowaniu decyzji w kwestii tymczasowego aresztowania, podlega wyłączeniu na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. od udziału w rozstrzygnięciu wniosku o odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, niezależnie od fazy postępowania w przedmiocie tego wniosku, a także w postępowaniu po uprawomocnieniu się orzeczenia rozstrzygającego co do wniosku.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. II KK 4/22.

21

Art. 42 k.p.k.

Sam fakt złożenia przez sędziego żądania, o którym mowa w art. 42 k.p.k., jest nie tyle oświadczeniem woli, co oświadczeniem wiedzy o okolicznościach, które mogą wzbudzić wątpliwość co do jego bezstronności w konkretnej sprawie. Stanowi ono wyraz dbałości sędziego o zachowanie rzetelności procesu, pozwalając ujawnić okoliczności, które mogły nie być znane stronom. Ostateczna ocena przesłanek z art. 41 § 1 k.p.k. należy jednak do sądu rozstrzygającego w przedmiocie wyłączenia.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. IV KS 32/24.

22

Art. 84 § 2 k.p.k.

Przepis art. 84 § 2 k.p.k. przewiduje wyłącznie uprawnienie, a nie obowiązek obrońcy z urzędu do działania po prawomocnym zakończeniu postępowania.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. V KZ 41/24.

23

Art. 126 § 1 k.p.k.

Niedotrzymanie terminu zawitego z winy obrońcy stanowi dla oskarżonego okoliczność niezależną, o której mowa w art. 126 § 1 k.p.k. Jednakże dla przywrócenia terminu zawitego na dokonanie określonej czynności procesowej niezbędne jest wykazanie winy obrońcy skazanego, której nie można wywodzić z samego tylko faktu, że nie dokonał on określonej czynności, a to na wnioskodawcy ciąży powinność uprawdopodobnienia, że okoliczność, na którą się powołuje, jest od niego niezależna. Nie można bowiem przyjmować, że każde niewniesienie przez obrońcę oskarżonego wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku, jest przez niego zawinione.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. V KZ 44/24.

24

Art. 258 § 2 k.p.k.

Podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. i przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowią samodzielne przesłanki szczególne stosowania tego środka zapobiegawczego.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. II KZ 47/24.

25

Art. 335 k.p.k.

Obowiązkiem sądu orzekającego w trybie art. 343 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k. jest dokonanie kontroli wniosku prokuratora zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym.

Wyrok SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. IV KK 251/24.

26

Art. 387 § 1 k.p.k.

Sąd, który rozpoznaje wniosek oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze w trybie określonym w art. 387 § 1 k.p.k., jest zobowiązany do kontroli wniosku nie tylko pod względem jego zasadności w odniesieniu do ustaleń faktycznych w sprawie i pod kątem osiągnięcia celów postępowania karnego. Kontrola ta obejmować powinna także zgodność wniosku z obowiązującymi przepisami. W razie stwierdzenia jakichkolwiek niezgodności wydanie wyroku we wskazanym trybie nie jest możliwe, można jednak uzależnić wydanie takiego wyroku od dokonania we wniosku stosownych zmian.

Wyrok SN z dnia 18 września 2024 r., sygn. IV KK 289/24.

27

Art. 415 § 1 k.p.k.

Wskazana w art. 415 § 1 zd. 2 k.p.k. tzw. klauzula antykumulacyjna wymaga dla swego zastosowania stwierdzenia zarówno tożsamości przedmiotowej, jak i podmiotowej owego roszczenia, do którego procedowanie się odnosi. Przywołany przepis nie stanowi o „tej samej szkodzi”, ale o „tym samym roszczeniu”.

Wyrok SN z dnia 9 października 2024 r., sygn. I KK 305/24.

28

Art. 422 § 1 k.p.k.

Jeżeli niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, w zawitym terminie 7 dni od daty ustania przeszkody strona może złożyć wniosek o przywrócenie terminu, dopełniając jednocześnie czynności, która miała

być w terminie wykonana (art. 126 § 1 k.p.k.). Warunkiem merytorycznym uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu jest więc wykazanie przez stronę, że uchybienie terminowi, o którym mowa w art. 422 § 1 k.p.k., nastąpiło z powodu okoliczności, na które nie miała wpływu, a które zarazem uniemożliwiły dokonanie wymaganej przez prawo czynności we właściwym czasie.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. III KZ 36/24.

29

Art. 437 § 2 k.p.k.

Przepis art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. zakłada, iż uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Zadaniem obrońcy zarzucającego obrazę art. 437 § 2 k.p.k. jest wykazanie, że *in concreto* nie wystąpiła żadna z przywołanych przyczyn do wydania orzeczenia uchylającego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Postanowienie SN z dnia 26 września 2024 r., sygn. V KS 15/24.

30

Art. 437 § 2 k.p.k.

Konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego, o której mowa w art. 437 § 2 k.p.k., powinna być oceniana nie tylko w aspekcie ilościowym, ale i jakościowym. Tego rodzaju sytuacja zachodzi zatem także wówczas, gdy nieprawidłowo przeprowadzono nie wszystkie, ale większość kluczowych dla oceny zachowania oskarżonego dowodów, co powoduje niemożność poddania ocenie tych prawidłowo przeprowadzonych z zastrzeżeniem, iż brak innego prawidłowo przeprowadzonego dowodu, pozwalającego ocenić dowód nieprawidłowo przeprowadzony.

Postanowienie SN z dnia 17 września 2024 r., sygn. II KS 37/24.

31

Art. 437 § 2 k.p.k.

Poza wyjątkowymi wypadkami określonymi w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., postępowanie przed instancją odwoławczą stanowi merytoryczną kontynuację postępowania rozpoznawczego przed sądem I instancji. Sąd odwoławczy nie może ograniczyć się tylko do badania zasadności i legalności zaskarżonego orzeczenia, ale – jeśli zachodzi taka potrzeba – obowiązany jest podjąć działania zmierzające do konwalidacji stwierdzonych uchybień proceduralnych postępowania pierwszoinstancyjnego, a następnie – jeżeli jest to możliwe i wskazane – także błędów w zakresie ustaleń faktycznych oraz naruszeń prawa materialnego. Postąpienie określone w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.

polegające na odstąpieniu od wyżej opisanego ramowego sposobu procedowania, uchylające zaskarżony wyrok oraz przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania, ma charakter wyjątkowy i może nastąpić jedynie w wypadkach, w których merytorycznemu orzekaniu przez sąd odwoławczy stoją na przeszkodzie zakazy wynikające z reguły *ne peius* (art. 454 § 1 k.p.k.), stwierdzenie przez ten sąd uchybienia o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 k.p.k.) lub konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości.

Postanowienie SN z dnia 8 października 2024 r., sygn. IV KS 39/24.

32

Art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Należy uznać za dopuszczalne uchylenie zarządzenia wydanego z naruszeniem art. 40 § 3 k.p.k. w oparciu o przepis art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. (w wydaniu orzeczenia brała udział osoba podlegająca wyłączeniu na podstawie art. 40 k.p.k.) i to niezależnie od tego, czy zarządzenie dotyczyło odmowy przyjęcia kasacji lub wniosku o wznowienie postępowania, czy też wcześniejszych decyzji procesowych jak chociażby odmowy przyjęcia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku, czy też postanowienia.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. II KZ 36/24.

33

Art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.

Orzeczenie wydane w postępowaniu lustracyjnym (jego sentencja) musi być podpisane przez wszystkich członków składu orzekającego, niezależnie od złożenia przez nich podpisu pod uzasadnieniem takiego orzeczenia, a brak chociażby jednego podpisu powoduje, że jest ono dotknięte bezwzględną przyczyną odwoławczą (art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.).

Wyrok SN z dnia 26 września 2024 r., sygn. II KO 27/24.

34

Art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.

Bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. występuje w sytuacji, gdy „zachodzi sprzeczność w treści orzeczenia uniemożliwiająca jego wykonanie”. Ta przyczyna uchylenia wyroku nie zachodzi, jeżeli w treści orzeczenia istnieje wprawdzie sprzeczność, ale nie uniemożliwia ona jego wykonania, jak i wówczas, gdy nie jest wprawdzie możliwe wykonanie orzeczenia, ale nie z uwagi na sprzeczność w jego treści, lecz z racji innego naruszenia prawa.

Wyrok SN z dnia 10 września 2024 r., sygn. V KK 227/24.

35

Art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Wydanie postanowienia o dalszym prowadzeniu rozprawy pod nieobecność oskarżonego na podstawie art. 376 § 2 k.p.k., w układzie, gdy obowiązkowa obecność oskarżanego wynikała nie z zapisu ustawy (por. art. 374 § 1a k.p.k.), ale z decyzji własnej podjętej przez sąd (art. 374 § 1 *in fine* k.p.k.), stanowiło o zmianie decyzji w zakresie obowiązkowej obecności oskarżonego na rozprawie, a tym samym uznaniu, iż sąd nie traktuje jego obecności na rozprawie jako obowiązkowej. Tak więc od chwili wydania postanowienia o prowadzeniu rozprawy pod nieobecność oskarżonego doszło do zmiany stanowiska sądu *meriti* co do charakteru obecności oskarżonego na rozprawie, a ponieważ nie zachodziły warunki ustawowej obligatoryjnej obecności oskarżonego na rozprawie (art. 374 § 1a k.p.k.), to nie mogło dojść do naruszenia art. 439 § 1 pkt 11 k.p.k.

Wyrok SN z dnia 9 września 2024 r., sygn. I KS 27/24.

36

Art. 454 § 1 k.p.k.

Możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k.

Postanowienie SN z dnia 20 września 2024 r., sygn. V KS 13/24.

37

Art. 519 k.p.k.

Użyte w art. 519 k.p.k. sformułowanie „kończące postępowanie” nie dotyczy zakończenia postępowania w danej instancji, lecz całego postępowania stanowiącego przedmiot procesu karnego. W takim przypadku chodzi o zakończenie postępowania co do zasadniczej kwestii, a więc co do odpowiedzialności oskarżonego wobec postawionego mu zarzutu.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. IV KK 309/24.

38

Art. 523 § 1 k.p.k.

Nienależyta kontrola odwoławcza może zostać uznana za inne rażące naruszenie prawa o istotnym wpływie na treść orzeczenia w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. wówczas, gdy będzie ona jedynie iluzoryczna, ogólnikowa, schematyczna i nieustosunkowująca się *in concreto* do istoty zarzutów. To na autorze kasacji spoczywa obowiązek wskazania konkretnych zarzutów apelacyjnych, z którymi wiąże naruszenie standardu rzetelnej kontroli odwoławczej oraz uzasadnienia swego stanowiska w odniesieniu do argumentacji (albo jej braku) sądu *ad quem*.

Postanowienie SN z dnia 9 września 2024 r., sygn. V KK 254/24.

39

Art. 523 § 1 k.p.k.

Kasacja stanowi nadzwyczajny, ściśle sformalizowany środek zaskarżenia a jego rolą jest eliminacja z porządku prawnego orzeczeń zapadłych z rażącym naruszeniem prawa materialnego lub procesowego (art. 523 § 1 k.p.k.). Postępowanie przed Sądem Najwyższym nie stanowi kontynuacji postępowania przed sądami powszechnymi i Sąd ten nie jest tzw. „sądem trzeciej instancji”. W toku postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy nie jest również uprawniony do weryfikacji prawidłowości ustaleń faktycznych będących podstawą zaskarżonego kasacją wyroku, a wyłącznie tego, czy jest on obarczony wspomnianymi wyżej, rażącymi naruszeniami prawa. Taka sytuacja nie jest tożsama z tym, że dane orzeczenie nie odpowiada oczekiwaniom strony postępowania.

Postanowienie SN z dnia 5 września 2024 r., sygn. II KZ 32/24.

40

Art. 523 § 2 k.p.k.

Zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Jeżeli w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, która pozwala na rozpoznanie kasacji pomimo wyroku z innym rozstrzygnięciem niż skazanie na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia, zarzut ten musi zostać podniesiony formalnie przez skarżącego. Domaganie się, by to Sąd odwoławczy, za pośrednictwem którego wnosi się do Sądu Najwyższego kasację, merytorycznie badał, czy nie występują w sprawie niepodniesione bezwzględne powody odwoławcze, nie znajduje podstawy w k.p.k. Odmienny pogląd skutkowałby efektywnym obejściem ograniczenia z art. 523 § 2 k.p.k., skutkującym tym, że każda kasacja powinna być rozpoznawana przez Sąd Najwyższy, gdyż potencjalnie podlegałaby z urzędu badaniu na okoliczność zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. IV KZ 16/24.

41

Art. 529 k.p.k.

Na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. postępowanie wszczęte umarza się w razie śmierci oskarżonego. Przewidziany w art. 529 k.p.k. wyjątek dotyczący postępowania kasacyjnego ma zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do kasacji na korzyść oskarżonego.

Postanowienie SN z dnia 3 września 2024 r., sygn. II NSNk 29/23.

42

Art. 532 § 1 k.p.k.

Jakkolwiek regulacja art. 532 § 1 k.p.k. nie wskazuje przesłanek, od spełnienia których zależy wstrzymanie wykonalności zaskarżonego orzeczenia, to niewątpliwie winna ona mieć zastosowanie do sytuacji wyjątkowych, uzasadnionych szczególnymi i jednoznacznymi w swej wymowie okolicznościami. Do owych szczególnych okoliczności należy zaliczyć rangę zarzutów podniesionych w kasacji i ich widoczną zasadność, a w związku z tym wysokie prawdopodobieństwo uwzględnienia kasacji.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. V KK 305/24.

43

Art. 532 § 1 k.p.k.

Wstrzymanie wykonania prawomocnego orzeczenia na podstawie art. 532 § 1 k.p.k. może być nastąpić wówczas, gdy ranga zarzutów kasacyjnych i wysoki stopień ich uprawdopodobnienia prowadzą do wniosku, że wykonywanie kary, przed rozpoznaniem kasacji, spowodowałoby dla skazanego wyjątkowo dolegliwe i w zasadzie nieodwracalne skutki i tym samym łączyłoby się z wyraźnym, nieuzasadnionym pokrzywdzeniem skazanego.

Postanowienie SN z dnia 24 września 2024 r., sygn. IV KK 332/24.

44

Art. 539a k.p.k.

Niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. badał merytorycznie prawidłowość przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień podniesionych w apelacji, jak również zasadność uchybień stwierdzonych przez sąd *ad quem*.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. IV KS 32/24.

45

Art. 540 § 1 k.p.k.

Literalne brzmienie art. 540 § 1 k.p.k. ogranicza możliwość wznowienia postępowania jedynie do orzeczeń prawomocnie kończących postępowanie

sądowe. Przedmiotem wznowienia postępowania mogą być te prawomocnie zakończone postępowania sądowe, w których rozstrzygnięto o odpowiedzialności karnej oskarżonego lub o przedmiocie procesu karnego, a nie o jakiegokolwiek innej kwestii, chociażby istotnej dla oskarżonego, rozstrzyganej w toku postępowania karnego. Choć wskazuje się również, że orzeczeniami kończącymi postępowanie są nie tylko wyroki i postanowienia rozstrzygające w przedmiocie głównego nurtu postępowania, a więc m.in. wyroki skazujące, niewinniające oraz postanowienia o umorzeniu postępowania, ale także prawomocne orzeczenia wydawane w innych, także pobocznych nurtach procesu, to jednak pod tym tylko warunkiem, że definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, wywołując trwałe skutki.

Postanowienie SN z dnia 3 października 2024 r., sygn. V KO 92/24.

46

Art. 540 § 1 k.p.k.

Strona wnioskująca o wznowienie postępowania na podstawie tzw. *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.) musi przedstawić nowe fakty lub dowody, które nie były znane jej ani sądowi w czasie pierwotnego procesu, a które mogą z dużym prawdopodobieństwem wskazywać to, że osoba została skazana za czyn zagrożony surowszą karą, niż pozwalał na to stan faktyczny, nie uwzględniono okoliczności mogących prowadzić do nadzwyczajnego złagodzenia kary lub też błędnie założono okoliczności wpływające na nadzwyczajne obstrzeżenie kary (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.). Zasadnicze znaczenie ma przy tym wysoki stopień prawdopodobieństwa, że uwzględnienie tych nowo ujawnionych okoliczności może doprowadzić do uniewinnienia osoby skazanej albo złagodzenia podstaw jej odpowiedzialności karnej.

Postanowienie SN z dnia 9 października 2024 r., sygn. IV KO 61/24.

47

Art. 545 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy nie jest właściwy do rozpoznania zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu okręgowego, wydane przez prezesa (przewodniczącego wydziału/upoważnionego sędziego) sądu apelacyjnego w trybie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. Właściwy do rozpoznania takiego zażalenia jest sąd apelacyjny.

Postanowienie SN z dnia 20 września 2024 r., sygn. IV KZ 31/24.

48

Art. 545 § 3 k.p.k.

Użyty w art. 545 § 3 k.p.k. przez ustawodawcę zwrot „odmawia” oznacza, że sąd jest zobligowany do przeprowadzenia takiej kontroli osobistego wnio-

sku strony, który wbrew art. 545 § 2 k.p.k. nie został sporządzony i podpisany przez profesjonalnego przedstawiciela procesowego, pod kątem okoliczności, na których go oparto. Kontrola ta ma charakter *quasi* formalny, co oznacza, że w jej toku nie dochodzi do merytorycznego rozpoznania wniosku, ani do badania jego zasadności z punktu widzenia ewentualnych podstaw wznowienia, ale do wstępnego przeanalizowania treści wniosku, w celu ustalenia możliwości jego skutecznego złożenia.

Postanowienie SN z dnia 19 września 2024 r., sygn. IV KO 58/24.

49

Art. 626 § 2 k.p.k.

Zastosowanie art. 626 § 2 k.p.k. ograniczone jest terminem przedawnienia wynikającym z treści przepisu art. 641 k.p.k., zgodnie z którym prawo do ściągnięcia zasądzonych kosztów procesu przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, kiedy należało je uiścić. Należy uznać, że w wypadku kosztów obrony z urzędu i dochodzonych z tego tytułu kwot, roszczenie powstaje z chwilą wydania przez organ procesowy, w tym przede wszystkim sąd, orzeczenia prawomocnie rozstrzygającego tę kwestię. Przepis ten wprawdzie mówi o „prawie do ściągnięcia zasądzonych kosztów procesu, które przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, kiedy należało je uiścić”, co na pierwszy rzut oka zdaje się świadczyć o tym, że ustawodawcy chodzi o relację pomiędzy Skarbem Państwa, a podmiotem będącym dłużnikiem Skarbu Państwa z tytułu obowiązku zapłaty kwoty stanowiącej składnik kosztów procesu, to jednak przyjmuje się, że przepis ten odnosi się do wszystkich kosztów, a zatem i do zasądzonych od skazanego na rzecz oskarżyciela posiłkowego, działającego przez swego pełnomocnika.

Postanowienie SN z dnia 13 września 2024 r., sygn. III KK 302/20.

50

Art. 15 § 2 k.p.w.

W świetle art. 27 k.p.k. i art. 15 § 2 k.p.w. sądem funkcjonalnie właściwym do rozpoznania zażalenia na zarządzenie albo postanowienie wydane w ramach postępowania wznowieniowego w sądzie apelacyjnym, w wypadkach, w których ustawa przewiduje możliwość wniesienia takiego środka odwoławczego, jest sąd apelacyjny.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. IV KZ 26/24.

51

Art. 1 § 2 k.k.w.

Z całokształtu regulacji Kodeksu karnego wykonawczego wynika, że po-krzywdzony nie jest stroną postępowania wykonawczego, a ustawa przyznaje

temu podmiotowi jedynie pewne uprawnienia, czyniąc to wprost, na zasadzie swoistego wyjątku (zob. np. art. 168a § 1 k.k.w., art. 197 § 2 k.k.w.; por. art. 19 k.k.w.). Nie jest przy tym możliwe odpowiednie stosowanie przepisów z Rozdz. 4 Kodeksu postępowania karnego z uwagi na autonomię unormowań Kodeksu karnego wykonawczego (art. 1 § 2 k.k.w.).

Postanowienie SN z dnia 4 września 2024 r., sygn. I KZ 24/24.

Prawo Cywilne

Sąd Najwyższy

Prawo cywilne materialne

52

Art. 23 k.c.

Swoboda udzielania i odwoływania pełnomocnictwa nie stanowi dobra osobistego osoby fizycznej w rozumieniu art. 23 k.c.

Postanowienie SN z dnia 1 października 2024 r., sygn. I CSK 2206/23.

53

Art. 65 § 2 k.c.

Artykuł 65 § 2 k.c. stosuje się, jeżeli dosłowne brzmienie umowy nie oddaje wiernie zgodnego zamiaru stron i celu umowy.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 2312/23.

54

Art. 145 k.c.

Droga konieczna powinna być przeprowadzona w taki sposób, by z jednej strony uwzględnić potrzeby nieruchomości pozbawionej dostępu do drogi publicznej, z drugiej strony spowodować jak najmniejsze obciążenie gruntów, przez które droga ma prowadzić. Innymi słowy ustanowienie drogi koniecznej powinno stanowić rachunek korzyści i strat wynikających z przeprowadzenia służebności w określony sposób dla właścicieli nieruchomości władnącej i obciążonej – godząc interesy właścicieli tych nieruchomości w taki sposób, by możliwe było jednoczesne wykorzystanie obu nieruchomości w możliwie najszerszym zakresie.

Postanowienie SN z dnia 27 września 2024 r., sygn. I CSK 4019/23.

55

Art. 153 k.c.

W sprawie o ustalenie granicy nie ma podstaw do badania z urzędu w każdej sprawie, czy granica ustalona w postępowaniu uwłaszczeniowym ściśle odpowiada stanowi posiadania 4 listopada 1971 r. (wejście w życie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 z późn. zm.).

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 2269/23.

56

Art. 206 k.c.

Współwłaściciel może domagać się od pozostałych współwłaścicieli, korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 k.c. w sposób wyłączający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy na podstawie art. 224 § 2 k.c. lub art. 225 k.c. Do naruszenia art. 206 k.c. nie dochodzi, gdy współwłaściciele wyrazili zgodę na korzystanie z rzeczy (jej części) na wyłączność, która może przybrać postać umowy o podział rzeczy do korzystania (tzw. podział *quoad usum*), polegający na wytyczeniu poszczególnym właścicielom fizycznie wydzielonych części rzeczy wspólnej do wyłącznego władania albo rezygnacji – niebędącej zrzeczeniem się prawa własności – z wykonywania swych uprawnień w odniesieniu do rzeczy wspólnej (jej części) przez jednego współwłaściciela albo wielu współwłaścicieli na rzecz innego albo innych. Każda z tych postaci zgód wyłącza bowiem – w zakresie związanego z nią zezwolenia – bezprawność niezgodnego z art. 206 k.c. współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej.

Postanowienie SN z dnia 10 września 2024 r., sygn. I CSK 984/23.

57

Art. 363 k.c.

Jeżeli naprawa pojazdu przez poszkodowanego stała się niemożliwa, w szczególności w razie zbycia albo naprawienia pojazdu, nie jest uzasadnione ustalenie wysokości odszkodowania z ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych jako równowartości hipotetycznych kosztów naprawy.

Uchwała SN z dnia 11 września 2024 r., sygn. III CZP 65/23.

58

Art. 385¹ § 1 k.c.

W braku szczególnych rozwiązań intertemporalnych miarodajny dla rozstrzygnięcia, czy umowa może obowiązywać bez klauzuli abuzywnej, jest stan prawny obowiązujący w chwili zawarcia umowy. Wskazuje na to już charakter sankcji zastosowanej w art. 385¹ § 1 k.c., która polega na tym, że niedozwolone postanowienie umowne jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością, przy czym jest to bezskuteczność „na korzyść konsumenta”, co oznacza, że może on udzielić następczo świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną. Także dlatego przyjmuje się, że oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy.

Postanowienie SN z dnia 24 września 2024 r., sygn. I CSK 3180/23.

59

Art. 385¹ § 1 k.c.

Dla zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych konieczne jest udowodnienie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji, w ramach których konsument miał realny wpływ na treść określonego postanowienia umownego, chyba że zostało ono sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie. Dokonanie przez konsumenta wyboru między różnego rodzaju umowami oferowanymi przez bank nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., nie świadczy bowiem o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem.

Postanowienie SN z dnia 24 września 2024 r., sygn. I CSK 2910/23.

60

Art. 385¹ § 1 k.c.

Wykładnia językowa art. 385¹ § 1 zdanie pierwsze k.c. nie stwarza podstaw do przyjęcia, że w ramach oceny abuzywności postanowienia istotny jest sposób jego stosowania przez przedsiębiorcę. Decydujące znaczenie ma nie to, w jaki sposób przedsiębiorca stosuje postanowienie i dla kogo jest to korzystne, lecz to, w jaki sposób postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta. Z przepisu wynika, że przedmiotem oceny jest samo postanowienie, a więc wyrażona w określonej formie (przeważnie słownej) treść normatywna, tzn. norma albo jej element określający prawa albo obowiązki stron, a jej punktem odniesienia – sposób oddziaływania postanowienia na prawa i obowiązki konsumenta. Samo postanowienie może bezpośrednio kształtować prawa i obowiązki tylko w sensie normatywnym, wpływając na zakres i strukturę praw albo obowiązków stron. Taka interpretacja pozostaje w zgodzie z powszechnie akceptowanym poglądem, że art. 385¹ k.c. jest instrumentem kontroli treści umowy (stosunku prawnego). To, w jaki sposób postanowienie jest stosowane, jest kwestią odrębną, do której art. 385¹ § 1 zdanie pierwsze k.c. wprost się nie odnosi.

Postanowienie SN z dnia 5 września 2024 r., sygn. I CSK 2793/23.

61

Art. 385¹ § 1 k.c.

Postanowienia uprawniające bank do jednostronnego określania kursu waluty wiążącego drugą stronę umowy kredytu, są nietransparentne, ponieważ pozostawiają pole do arbitralnego działania banku, a równocześnie obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem. W konsekwencji, jeżeli zostały one zamieszczone w umowie zawartej z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych i nie wiążą konsumenta.

Postanowienie SN z dnia 4 października 2024 r., sygn. I CSK 2071/23.

62

Art. 385¹ § 1 k.c.

Określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron, w związku z czym jest niedopuszczalne.

Wylimitowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych prowadzi także do upadku klauzuli ryzyka walutowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, co jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze niż zamierzone przez strony, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Rzecz bowiem w tym, że bez postanowień określających sposób wyznaczenia kursu miarodajnego dla przeliczenia złotych na franki szwajcarskie i na odwrót (bez uzupełnienia związanej z tym luki), klauzule przewidujące indeksację (ucieleśniające też ryzyko walutowe), w ogóle nie mogą wyrzeć skutku.

Postanowienie SN z dnia 17 września 2024 r., sygn. I CSK 2577/23.

63

Art. 417¹ § 2 k.c.

Wyrokiem niezgodnym z prawem – w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. – jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności.

Postanowienie SN z dnia 1 października 2024 r., sygn. I CNP 55/23.

64

Art. 442¹ § 2 k.c.

Do terminu przedawnienia roszczenia regresowego ubezpieczyciela kierowanego do innego ubezpieczyciela nie ma zastosowania art. 442¹ § 2 k.c., z którego brzmienia wynika jednoznacznie, że termin ten dotyczy roszczeń osoby poszkodowanej występkiem albo zbrodnią.

Postanowienie SN z dnia 26 września 2024 r., sygn. I CSK 2200/24.

65

Art. 484 k.c.

Miarkowanie kary umownej stanowi wyraz tzw. prawa sędziowskiego, co implikuje, że sąd dysponuje pewnym zakresem uznania co do sposobu rozstrzygnięcia, a konkretnie, co do tego, czy i w jakim zakresie żądanie miarkowania kary umownej zasługuje na uwzględnienie. Celem miarkowania kary umownej jest unikanie dysproporcji między wysokością zastrzeżonej kary umownej a godnym ochroną interesem wierzyciela. Katalog okoliczności mogących uzasadniać miarkowanie kary umownej ma otwarty charakter – zalicza się do nich nie tylko relację między wysokością należnej kary a szkodą albo odszkodowaniem należnym wierzycielowi na zasadach ogólnych, lecz także relację między wysokością należnej kary umownej a wartością przedmiotu umowy bądź wysokością należnego wynagrodzenia umownego; uwzględnieniu podlega ponadto charakter naruszonych postanowień umownych, długotrwałość i dolegliwość ich naruszenia oraz ewentualna korzyść czerpana przez dłużnika z tytułu naruszenia zobowiązania. Nie bez znaczenia jest również to, czy intencją stron było wykorzystanie z uzasadnionych przyczyn represyjnego celu kary. Jeżeli sąd decyduje się zmniejszyć uzgodnioną karę umowną, specyfika prawa sędziowskiego i nieostry charakter powołanych kryteriów sprawiają, że nie można oczekiwać, iż uzasadnienie decyzji co do stopnia redukcji kary umownej zostanie oparte na precyzyjnych kalkulacjach lub obliczeniach poddających się każdorazowo pełnej obiektywizacji. Przeciwnie, w miarkowaniu kary umownej tkwi element uznania i oszacowania dokonywanego przez sąd. Aby uniknąć zarzutu arbitralności, uzasadnienie powinno jednak odnosić się do powołanych wyżej kryteriów i wyjaśniać, dlaczego kara umowna – po jej zredukowaniu – koresponduje z celami tej instytucji i nie pozostaje w nadmiernej dysproporcji do godnego ochrony interesu wierzyciela.

Na tle art. 484 k.c. ciężar dowodu, że wierzyciel nie poniósł szkody, spoczywa na dłużniku.

Postanowienie SN z dnia 26 września 2024 r., sygn. I CSK 2482/24.

66

Art. 487 § 2 k.c.

Art. 487 § 2 k.c. i art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, i wykładnia odpowiednich przepisów k.c., nie pozostawiają sumarycznie wątpliwości, że umowa kredytu bankowego ma charakter umowy wzajemnej, poprzez którą strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej, zaś obie są względem siebie jednocześnie wierzycielami i dłużnikami. Normatywne zachowanie dłużnika, czyli świadczenie, może dotyczyć różnego rodzaju dóbr materialnych i niematerialnych. Świadczenie pie-

niężne polega na przekazaniu z majątku dłużnika do majątku wierzyciela określonej wartości majątkowej wyrażonej w jednostkach pieniężnych, a nie oznaczonych znaków pieniężnych. W świetle art. 487 § 2 k.c., który do kwalifikacji umowy jako wzajemnej wymaga jedynie, aby strony zobowiązały się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej, nie ma uzasadnionych podstaw do konstruowania innych wymogów, a sam ustawodawca posługując się pojęciem świadczeń wzajemnych, nie ogranicza ich do określonego rodzaju świadczeń.

Postanowienie SN z dnia 5 września 2024 r., sygn. I CSK 2489/23.

67

Art. 649⁴ § 1 k.c.

Przepis przyznający prawo do jednostronnego żądania udzielenia gwarancji pod rygorem odstąpienia od umowy, czyli art. 649⁴ § 1 k.c., należy interpretować łącznie z art. 649⁴ § 3 k.c. określającym skutki odstąpienia, a są nimi wygaśnięcie obowiązku kontynuowania robót przy przysługiwaniu wynagrodzenia za całość umówionych robót, pomniejszonego jedynie o sumy zaoszczędzone z powodu niedokończenia robót (czyli wraz z pełnym zyskiem planowanym w ramach umówionego wynagrodzenia). Zatem z chwilą zakończenia robót podwykonawca nie może już odstąpić od umowy na podstawie art. 649⁴ § 1 k.c., bez potrzeby oceny prawa do odstąpienia na podstawie art. 5 k.c.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 2335/23.

68

Art. 299 k.s.h.

Możliwość powołania się na brak winy dotyczy tylko niewykonania obowiązku złożenia wniosku o upadłość i nie uzasadnia tezy, że odpowiedzialność z art. 299 k.s.h. jest odpowiedzialnością na zasadzie winy. Art. 299 § 2 k.s.h. obciąża członka zarządu ciężarem wykazania, że zaszła jedna z okoliczności egzoneracyjnych, i wobec uregulowania kwestii ciężaru podniesienia i udowodnienia tych okoliczności przepisem prawa zbędne jest sięganie do koncepcji doktrynalnych (odpowiedzialność na zasadzie winy czy ryzyka). Ponadto, w przypadku odpowiedzialności na zasadzie winy prawo także niekiedy obciąża sprawcę ciężarem wykazania braku winy (np. art. 429 k.c.).

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 2387/24.

69

Art. 24 u.w.t.p.a

Przesłanka w postaci powodowania rozkładu życia rodzinnego – podobnie jak pozostałe przesłanki określone w art. 24 u.w.t.p.a – powinna występować na chwilę orzekania (art. 316 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 26 ust. 2

u.w.t.p.a.), a w związku z tym art. 26 u.w.t.p.a. nie ma zastosowania, jeżeli rozkład życia rodzinnego już nastąpił. Należy jednak dostrzec, że rozkład życia rodzinnego nie następuje w określonej chwili, lecz stopniowo, niejednokrotnie przez dłuższy czas, a choroba alkoholowa może przyczyniać się do pogłębiania tego stanu rzeczy, chociażby małżonkowie zamieszkiwali *de facto* osobno.

Postanowienie SN z dnia 6 września 2024 r., sygn. I CSK 1804/24.

Prawo cywilne procesowe

70

Art. 44¹ § 1 k.p.c.

Dobro wymiaru sprawiedliwości nie jest tożsame ani z dobrem (w szczególności, sprawnym funkcjonowaniem) sądu rozpoznającego konkretną sprawę lub z interesami prawnymi stron, ani też ze społecznym postrzeganiem sądu jako organu bezstronnego. Wszystkie te elementy stanowią części składowe tej wartości, niemniej jednak w stosowaniu art. 44¹ § 1 k.p.c. trzeba mieć na uwadze, że żaden z elementów nie dominuje nad pozostałymi. Wprawdzie wymiar sprawiedliwości istnieje po to, by rozstrzygać indywidualne spory o prawo i tym samym zabezpieczać interesy prawne stron postępowań, jednak „dobro wymiaru sprawiedliwości” trzeba każdorazowo rozumieć uniwersalnie, mając na względzie nie tylko konkretną sprawę, ale też długofalowe konsekwencje wynikające z decyzji o zastosowaniu art. 44¹ § 1 k.p.c.

Postanowienie SN z dnia 24 września 2024 r., sygn. III CO 1063/24.

71

Art. 49 § 1 k.p.c.

Z art. 49 § 1 k.p.c. wynikają przesłanki, które umożliwiają uwzględnienie wniosku o wyłączenie sędziego. Dzieje się tak w sytuacji, gdy w okolicznościach konkretnej sprawy występuje obiektywna, a więc weryfikowalna, wątpliwość co do jego bezstronności, a także, gdy wątpliwość ta ma charakter uzasadniony. Należy podkreślić, że nie jest wystarczające subiektywne przekonanie wnioskodawcy o braku bezstronności sędziego. Z uwagi na przyjętą przez ustawodawcę konstrukcję tej instytucji, niezbędne jest oparcie się na obiektywnych, racjonalnych i dających się zweryfikować okolicznościach konkretnej sprawy przemawiających za wyłączeniem sędziego od jej rozpoznania. To na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania wystąpienia w konkretnej sprawie tych przesłanek.

Postanowienie SN z dnia 30 września 2024 r., sygn. I Zo 122/24.

72

Art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Przepis art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. dotyczy wprost wyłącznie wniosków (środków pochodzących od strony albo uczestnika postępowania), lecz należy uznać, że również żądanie wyłączenia, złożone w zbieżnych okolicznościach przez samego sędziego, nie rodzi konieczności zbadania merytorycznych podstaw wyłączenia go od rozpoznania sprawy. Żądanie to pełni tę samą co wniosek strony funkcję, wobec czego aktualne pozostają względem niego argumenty przeczące zastosowaniu zwykłego trybu badania przesłanki wyłączenia. W szczególności, dotyczy to zbędności badania, czy sędzia, któremu nie przydzielono w ogóle danej sprawy, powinien zostać wyłączony od jej rozpoznania. Celowościowa i systemowa wykładnia art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. prowadzi zatem do wniosku, że *de lege lata* niedopuszczalne jest także żądanie wyłączenia od rozpoznania danej sprawy złożone przez sędziego niebędącego członkiem składu orzekającego.

Postanowienie SN z dnia 2 września 2024 r., sygn. III CO 869/24.

73

Art. 189 k.p.c.

Art. 189 k.p.c. jest podstawą ustalenia istnienia albo nieistnienia stosunku prawnego, a nie umowy. W praktyce sądów powszechnych przyjęło się orzekanie o ważności umowy, co jest dopuszczalne tylko pod warunkiem, że jest to skrót redakcyjny na określenie istnienia albo nieistnienia stosunku prawnego mającego powstać na mocy spornej umowy.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 2140/23.

74

Art. 350 § 3 k.p.c.

Orzeczenie sądu drugiej instancji wydane na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. nie należy do orzeczeń merytorycznych, kończących postępowanie w sprawie, więc nie może być zaskarżone skargą kasacyjną. Jedynie w przypadku, w którym sąd drugiej instancji wydał orzeczenie o sprostowaniu z naruszeniem art. 350 § 1 i 3 k.p.c., będące w istocie rozstrzygnięciem co do meritum sprawy, przy czym nastąpiło to w sprawie, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna, można wnieść od takiego orzeczenia skargę kasacyjną.

Postanowienie SN z dnia 30 września 2024 r., sygn. I CSK 1897/23.

75

Art. 365 § 1 k.p.c.

Możliwość dochodzenia roszczenia o zwrot zapłaconych rat kredytu nie eliminuje *a limine* interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego w związku z nieważnością umowy kredytu. Wyrok zasądający świadczenie restytucyjne na rzecz kredytobiorcy nie rozstrzygałby bowiem – ze skutkiem wynikającym z art. 365 § 1 k.p.c. – czy stosunek prawny kredytu istnieje czy nie.

Postanowienie SN z dnia 18 września 2024 r., sygn. I CSK 2032/23.

76

Art. 366 k.p.c.

Przedmiotowe granice mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia należy oceniać według reguł przyjętych w art. 366 k.p.c., tj. w odniesieniu do przedmiotowych granic powagi rzeczy osądzonej. Objęte jest nią tylko to, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, przy czym przedmiot ten należy postrzegać przez pryzmat żądania pozwu i faktów przytoczonych w celu jego uzasadnienia (art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 321 § 1 k.p.c.). W tym ujęciu moc wiążąca dotyczy rozstrzygnięcia o żądaniu w połączeniu z jego podstawą faktyczną, nie rozciąga się natomiast ani na kwestie prejudycjalne, które sąd przesądził, dążąc do rozstrzygnięcia o żądaniu, i których rozstrzygnięcie znajduje się poza sentencją jako element jej motywów, ani na ustalenia faktyczne i poglądy interpretacyjne stojące u podstaw prawomocnego orzeczenia. Treść uzasadnienia, podobnie jak w przypadku powagi rzeczy osądzonej, może jednak służyć sprecyzowaniu rozstrzygnięcia zawartego w sentencji.

Postanowienie SN z dnia 17 września 2024 r., sygn. I CSK 2773/23.

77

Art. 379 pkt 5 k.p.c.

Strona zostaje pozbawiona możliwości działania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. ze skutkiem prowadzącym do nieważności postępowania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony jej praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwiła, a nie tylko utrudniła albo ograniczyła, popieranie przed sądem dochodzonych żądań.

Postanowienie SN z dnia 5 września 2024 r., sygn. I CSK 2770/23.

78

Art. 394¹ § 1¹ k.p.c.

W postępowaniu wywołanym zażaleniem, o którym mowa w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. (*in casu* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), ocenie podlega jedynie prawidłowość zakwalifikowania przez sąd drugiej instancji określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Ocena ta nie obejmuje natomiast ani merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji co do zastosowania w sprawie prawa materialnego, ani prawidłowości zastosowania tych przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się do kwalifikacji zaistniałej sytuacji procesowej jako realizującej przesłanki wskazane w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Oznacza to, że Sąd Najwyższy kontroluje jedynie, czy rzeczywiście doszło do nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ewentualnie – w związku z art. 386 § 2 k.p.c. – czy w sprawie wystąpiła nieważność postępowania.

Postanowienie SN z dnia 11 września 2024 r., sygn. III CZ 163/24.

79

Art. 398³ § 3 k.p.c.

Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wynikający z tego przepisu zakaz oparcia skargi kasacyjnej na tego rodzaju zarzutach oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 4140/23.

80

Art. 398⁴ § 1 k.p.c.

Spełnienie wymagań z art. 398⁴ § 1 k.p.c. wiąże się z koniecznością precyzyjnego określenia przez skarżącego zakresu zaskarżenia i zgodnego z nim zakresu wnioskowanego uchylecia bądź uchylecia i zmiany kwestionowanego orzeczenia sądu drugiej instancji. W sytuacji, gdy zakres zaskarżenia i wniosek, o którym mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., są ze sobą sprzeczne, skarga kasacyjna jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu stosownie do art. 398⁶ k.p.c. bez możliwości dokonania przez skarżącego korekty popełnionego błędu.

Postanowienie SN z dnia 30 września 2024 r., sygn. I CSK 1941/23.

81

Art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Postanowienie SN z dnia 27 września 2024 r., sygn. I CSK 4154/23.

82

Art. 398⁶ § 1 k.p.c.

Artykuł 398⁶ § 1 k.p.c. nie wyłącza całkowicie stosowania art. 130 § 1 k.p.c., który stosuje się w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. Do skargi kasacyjnej stosuje się zasadę z art. 130 § 1 k.p.c., że uzupełnieniu podlegają braki uniemożliwiające nadanie skardze kasacyjnej prawidłowego biegu. Wymóg wskazania numerów PESEL jest istotny dla postępowania wykonawczego. Same imiona i nazwiska oraz adresy (wymogi z art. 126 § 1 pkt 2 i § 2 pkt 1 k.p.c.) nie wykluczają pomyłki przy wykonaniu orzeczenia.

Postanowienie SN z dnia 2 października 2024 r., sygn. III CZ 133/24.

83

Art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało, i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw.

Postanowienie SN z dnia 3 października 2024 r., sygn. I CSK 221/24.

84

Art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub

wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Powinno ono zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu.

Postanowienie SN z dnia 30 września 2024 r., sygn. I CSK 1897/23.

85

Art. 398° § 1 pkt 1 k.p.c.

To, co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przysądzenia z art. 398° § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przysądzenia. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398° § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu.

Postanowienie SN z dnia 27 września 2024 r., sygn. I CSK 4052/23.

86

Art. 398° § 1 pkt 2 k.p.c.

Przyczyną kasacyjną w rozumieniu art. 398° § 1 pkt 2 k.p.c. jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych albo bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepi-

sy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych – zróżnicowanych albo sprzecznych – orzeczeń albo decyzji procesowych. Jest zatem oczywiste, że rozbieżności tej nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmiennie wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh albo bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych, albo przy zasadniczo innych żądaniach i zarzutach stron. Nie należy zatem zrównywać wielokierunkowości stosowania prawa w niejednakowych stanach faktycznych oraz różnorodności orzecznictwa – naturalnej i uzasadnionej – z rozbieżnością orzecznictwa, zasadniczo niepożądaną i wymagającą krytycznej oceny oraz ewentualnej eliminacji.

Postanowienie SN z dnia 1 października 2024 r., sygn. I CSK 2270/23.

87

Art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą, w czym ta oczywistość się wyraża, oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Postanowienie SN z dnia 3 października 2024 r., sygn. I CSK 490/24.

88

Art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka zachodzi wówczas, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze jest dostrzegalna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego lub procesowego o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży

w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Postanowienie SN z dnia 4 października 2024 r., sygn. I CSK 2027/23.

89

Art. 398²¹ k.p.c.

Cofnięcie skargi kasacyjnej jest dopuszczalne, przy czym tej czynności procesowej może dokonać również sama strona, pozbawiona – co do zasady – w postępowaniu kasacyjnym zdolności postulacyjnej – art. 398²¹ k.p.c. Ta czynność procesowa, zgodnie z zasadą dyspozycyjności, wiąże sąd i nie podlega jego następczej kontroli. W wypadku cofnięcia skargi przed przedstawieniem akt Sądowi Najwyższemu funkcjonalnie właściwy dla podejmowania dalszych czynności jest sąd odwoławczy. Cofnięcie skargi kasacyjnej jest ujemną przesłanką procesową, uzasadniającą umorzenie postępowania kasacyjnego.

Postanowienie SN z dnia 12 września 2024 r., sygn. I CSK 1975/24.

90

Art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. skarga powinna zawierać uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy. To wymaganie konstrukcyjne skargi jest spełnione wtedy, gdy skarżący przedstawi wyodrębniony wywód prawny, w którym wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki zdolne uwiarygodnić powstanie szkody.

Postanowienie SN z dnia 17 września 2024 r., sygn. I CNP 79/23.

91

Art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Składając oświadczenie o wystąpieniu szkody, skarżący musi wskazać czas jej powstania, postać, rozmiar i adekwatny związek przyczynowy między tak określoną szkodą a zaskarżonym wyrokiem. To zaś oświadczenie powinno być uwiarygodnione przez powołanie i przedstawienie dowodów, jak również innych środków, nieuznawanych przez kodeks za dowody.

Postanowienie SN z dnia 4 września 2024 r., sygn. I CNP 72/24.

92

Art. 424⁹ k.p.c.

Celem wstępnej selekcji w odniesieniu do skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, przewidzianej w art. 424⁹ k.p.c., jest wye-

liminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, które bez konieczności wnikliwej analizy prawnej powinny być oddalone. Oczywista bezzasadność skargi, jako kryterium dozwolonego wyłączenia zachodzi wówczas, gdy powołane podstawy skargi już przy pierwszej ocenie pokazują, że faktycznie nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca, albo nie mogły mieć wpływu na kształt orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. Ocena zasadności skargi polega niejako na antycypowaniu roli sądu, który orzekałby co do istoty sprawy z powództwa skarżącego o wynagrodzenie szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego orzeczenia.

Postanowienie SN z dnia 12 września 2024 r., sygn. I CNP 105/23.

93

Art. 670 k.p.c.

Przepis art. 670 k.p.c. nakazuje wprowadzić sądowi ustalać z urzędu, kto jest spadkobiercą, nie zwalnia to jednak zainteresowanych od konieczności wykazywania inicjatywy dowodowej co do faktów, z których wywodzą skutki prawne, i nie uchyła ciężaru dowodu w znaczeniu materialnym.

Postanowienie SN z dnia 20 września 2024 r., sygn. I CSK 2326/23.

94

Art. 924 § 1 k.p.c.

Sąd wieczystoksięgowy rozpoznając wniosek o wpis o wszczęciu egzekucji (art. 924 § 1 k.p.c.) wyłącznie w oparciu o tytuł wykonawczy przeciwko dłużnikowi powinien odmówić wpisu. Jeśli jednak komornik dołączy do wniosku prawomocny wyrok ze skargi pauliańskiej, sąd wieczystoksięgowy powinien pominąć wpisy dokonane w oparciu o bezskuteczną umowę, co oznacza, że powinien oprzeć się na wpisach poprzednich.

Postanowienie SN z dnia 25 września 2024 r., sygn. I CSK 2249/23.

95

Art. 145 ust. 1 p.u.

Postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka.

Uchwała SN z dnia 19 września 2024 r., sygn. III CZP 5/24.

Prawo Administracyjne

Naczelny Sąd Administracyjny

96

Art. 33 § 1 k.p.a.

Złożenie odwołania przez podmiot, który w świetle art. 33 § 1 k.p.a. nie może być pełnomocnikiem strony, wymaga podjęcia przez organ czynności mających na celu usunięcie tegoż braku.

Wyrok NSA z dnia 6 września 2024 r., sygn. I OSK 2356/23.

97

Art. 84 § 1 k.p.a.

Powołanie biegłego, w myśl art. 84 § 1 k.p.a., ma charakter fakultatywny i zależy od uznania organu prowadzącego postępowanie. Wykorzystanie tego środka dowodowego jest zasadne, gdy dla prawidłowego załatwienia sprawy, ze względu na poziom jej skomplikowania, wymagane są wiadomości, którymi nie dysponuje organ.

Wyrok NSA z dnia 6 września 2024 r., sygn. I OSK 820/23.

98

Art. 136 k.p.a.

Decyzja kasacyjna może zapaść, jeżeli wątpliwości organu II instancji co do stanu faktycznego nie można wyeliminować w trybie art. 136 k.p.a. Niemniej jednak art. 136 § 1 k.p.a. umożliwia przeprowadzenie dodatkowego postępowania dowodowego – w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie, co nie oznacza, że w drodze jego zastosowania organ II instancji może zastępować organ wydający decyzję w zebraniu materiału dowodowego mającego stanowić podstawę rozstrzygnięcia, a więc dokonywać istotnych dla rozstrzygnięcia ustaleń i wówczas korygować błędne rozstrzygnięcie organu. Przepis art. 136 § 1 k.p.a. nie służy bowiem zastępowaniu organu I instancji w przeprowadzaniu postępowania dowodowego, lecz umożliwia jedynie przeprowadzenie dowodów uzupełniających w sprawie. Nie ulega wątpliwości, że w przeciwnym razie doszłoby do naruszenia zasady dwuinstancyjności postępowania. Możliwość zastosowania przez organ art. 138 § 2 k.p.a. wynika z uznania, że nie było możliwe zastosowanie art. 136 § 1 k.p.a., a więc konieczne stało się dokonanie ta-

kich ustaleń, które wykraczały poza zakres postępowania, jakie mógł przeprowadzić organ odwoławczy na podstawie art. 136 k.p.a. Wydanie decyzji kasacyjnej jest więc możliwe w sytuacjach wyjątkowych, gdyż co do zasady działanie organu odwoławczego nie ma tylko charakteru kontrolnego, ale jest działaniem merytorycznym i z reguły obowiązkiem tego organu jest ponowne rozpoznanie sprawy będącej przedmiotem postępowania.

Wyrok NSA z dnia 20 września 2024 r., sygn. I OSK 1609/24.

99

Art. 136 k.p.a.

W świetle art. 138 § 2 k.p.a. w zw. z art. 136 k.p.a. postępowanie dowodowe prowadzone przed organem drugiej instancji winno mieć charakter uzupełniający względem postępowania dowodowego przeprowadzonego przed organem pierwszej instancji. Zatem w sytuacji, kiedy chodzi o ustalenie okoliczności faktycznych o kluczowym znaczeniu dla sprawy, dowody dotyczące tych okoliczności winny być, przynajmniej w ich zasadniczej części, ocenione przez organy w dwóch instancjach.

Wyrok NSA z dnia 11 września 2024 r., sygn. II OSK 1157/20.

100

Art. 86 p.p.s.a.

W sprawach, w których stroną zastępuje profesjonalny pełnomocnik, kryterium braku winy należy oceniać z uwzględnieniem miernika staranności, jakiego można wymagać od profesjonalnych uczestników obrotu prawnego. Na profesjonalnym pełnomocniku ciąży obowiązek zadbania o prawidłowe i terminowe dokonanie czynności procesowych. Pełnomocnik ten podlega większym wymaganiom w związku z posiadaną przez siebie wiedzą z zakresu prawa i znajomością procedury sądowej, tym samym pozostając w obowiązku dokładania najwyższej staranności zawodowej przy podejmowaniu wszelkich działań na rzecz mocodawcy.

Wyrok NSA z dnia 4 września 2024 r., sygn. III FZ 178/24.

101

Art. 141 § 4 p.p.s.a.

Za pomocą zarzutu naruszenia art. 141 § 4 p.p.s.a. nie można kwestionować ocen prawnych zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W szczególności, okoliczność, że stanowisko zajęte przez Sąd pierwszej instancji jest odmienne od prezentowanego przez stronę wnoszącą skargę kasacyjną, nie oznacza, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wady kon-

strukcyjne, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy oraz nie poddaje się kontroli kasacyjnej.

Wyrok NSA z dnia 11 września 2024 r., sygn. II OSK 2481/23.

102

Art. 153 p.p.s.a.

Związanie oceną prawną oznacza bowiem, że ani organ administracji, ani sąd administracyjny, nie mogą w przyszłości formułować innych, nowych ocen prawnych, które pozostawałyby w sprzeczności z poglądem wcześniej wyrażonym w uzasadnieniu wyroku i mają obowiązek podporządkowania się mu w pełnym zakresie. Ocena prawna traci moc wiążącą tylko w przypadku zmiany prawa, zmiany istotnych okoliczności faktycznych sprawy (ale tylko zaistniałych po wydaniu wyroku, a nie w wyniku odmiennej oceny znanych i już ocenionych faktów i dowodów) oraz w wypadku wzruszenia we właściwym trybie orzeczenia zawierającego ocenę prawną. Kontrola legalności przez sąd administracyjny zaskarżonej decyzji, wydanej w ramach związania wynikającego z art. 153 p.p.s.a., sprowadza się zatem do oceny, czy organy podporządkowały się ocenie prawnej i wskazaniom wyrażonym w poprzednim wyroku, gdyż jest to główne kryterium poprawności nowowydanej decyzji.

Wyrok NSA z dnia 10 września 2024 r., sygn. III OSK 3266/23.

103

Art. 156 § 1 p.p.s.a.

Zgodnie z art. 156 § 1 p.p.s.a. Sąd może z urzędu sprostować w wyroku niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. Jednak sprostowanie w efekcie nie może prowadzić do zmiany treści rozstrzygnięcia orzeczenia. Sprostowanie nie jest środkiem prawnym, które może prowadzić do istotnej zmiany treści rozstrzygnięcia. Takiej zmiany nie można zakwalifikować jako niedokładności, błędu lub innej oczywistej omyłki.

Wyrok NSA z dnia 11 września 2024 r., sygn. II OSK 2628/21.

Prawo Międzynarodowe

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

104

Art. 2 dyrektywy 2016/800 (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym, Dz. U. UE. L. z 2016 r., Nr 132, s. 1)

Artykuł 6 ust. 1-3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym w związku z art. 18 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które, po pierwsze, nie przewiduje, by dzieci będące podejrzanymi lub oskarżonymi korzystały z pomocy adwokata, w stosownym przypadku, wyznaczonego z urzędu, przed ich przesłuchaniem przez policję lub inny organ ścigania, lub organ sądowy, i to najpóźniej przed ich pierwszym przesłuchaniem, a po drugie, pozwala na przesłuchanie tych dzieci w charakterze podejrzanych pod nieobecność takiego adwokata przy przesłuchaniu.

Artykuł 2 ust. 1 i 3 dyrektywy 2016/800 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje, iż prawo do pomocy adwokata wyznaczonego z urzędu ustaje automatycznie w odniesieniu do osób, które w momencie objęcia postępowaniem karnym były dziećmi, ale następnie ukończyły 18 lat, w zakresie, w jakim takie uregulowanie nie pozwala na ustalenie, czy stosowanie wspomnianej dyrektywy lub jej niektórych przepisów, a w konsekwencji praw, jakie ona przewiduje, jest właściwe w świetle wszelkich okoliczności sprawy, w tym ze względu na stopień dojrzałości oraz konieczność szczególnego traktowania wspomnianych osób.

Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy 2016/800 w związku z art. 5 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które nie przewiduje otrzymywania przez dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym wraz z podmiotem odpowiedzialności rodzicielskiej, najpóźniej przed pierwszym przesłuchaniem tych dzieci przez policję lub inny organ ścigania, lub organ sądowy, w prostym i przystępnym języku, uwzględniającym szczególne potrzeby i konieczność szczególnego traktowania wspomnianych dzieci, informacji o przysługujących im prawach zgodnie z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym oraz o prawach ustanowionych w dyrektywie 2016/800.

Artykuł 19 dyrektywy 2016/800 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które w ramach postępowania karnego nie zezwala na uznanie przez sąd za niedopuszczalne dowodów obciążających z wyjaśnień złożonych przez dziecko w toku przesłuchania prowadzonego przez policję z naruszeniem przewidzianego w art. 6 dyrektywy 2016/800 prawa dostępu do adwokata, pod warunkiem jednak, że w ramach postępowania karnego sąd ten jest w stanie, po pierwsze, sprawdzić, czy prawo to, interpretowane w świetle art. 47 i art. 48 ust. 2 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, było przestrzegane, a po drugie, wyciągnąć wszelkie konsekwencje wynikające z tego naruszenia, w szczególności w odniesieniu do wartości dowodowej dowodów uzyskanych w tych okolicznościach.

Wyrok TSUE z dnia 5 września 2024 r., w sprawie C-603/22, Prokurator Rejonowy w Słupsku i D.G. przeciwko M.S. i in.

105

Art. 101 ust. 1 TFUE

Artykuł 101 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że klauzule parytetu, zarówno szerokiego, jak i wąskiego, wprowadzone do umów zawartych między internetowymi platformami rezerwacji hotelowej a dostawcami usług zakwaterowania nie są wyłączone z zakresu stosowania tego przepisu ze względu na to, że miałyby mieć charakter akcesoryjny względem tych umów.

Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 330/2010 z dnia 20 kwietnia 2010 r. w sprawie stosowania art. 101 ust. 3 [TFUE] do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji, w której internetowa platforma rezerwacji hotelowej służy jako pośrednik w transakcjach zawieranych między zakładami hotelarskimi a konsumentami, zdefiniowanie rynku właściwego do celów stosowania progów udziałów w rynku przewidzianych w tym przepisie wymaga konkretnego zbadania substytucyjności usług pośrednictwa internetowego i innych kanałów sprzedaży z punktu widzenia podaży i popytu.

Wyrok TSUE z dnia 19 września 2024 r., w sprawie C-264/23, Booking.com przeciwko 25hours Hotel Company Berlin GmbH i in.

106

Art. 5n ust. 2 lit. b) rozporządzenia 833/2014 (rozporządzenie Rady UE nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie, Dz. U. UE. L. z 2014 r., Nr 229, str. 1 z późn. zm.)

Artykuł 5n ust. 2 lit. b) rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie, zmienionego rozporządzeniem Rady (UE) 2022/1904 z dnia 6 października 2022 r., należy interpretować w ten sposób, że:

- ani nadanie przez notariusza działającego w państwie członkowskim charakteru urzędowego umowie sprzedaży nieruchomości położonej na terytorium tego państwa członkowskiego i należącej do osoby prawnej z siedzibą w Rosji,
 - ani podjęcie przez owego notariusza czynności zmierzających do wykonania takiej umowy, której nadał on charakter urzędowy, w celu wykreślenia wpisów o obciążeniach na tej nieruchomości, zapłacenia sprzedawcy ceny zakupu i dokonania w księdze wieczystej wpisu o przeniesieniu własności,
 - ani świadczenie przez tłumacza usług z zakresu tłumaczeń podczas takiego nadawania dokumentowi charakteru urzędowego w celu udzielenia pomocy przedstawicielowi tej osoby prawnej, który nie zna w wystarczającym stopniu języka procedury nadawania dokumentowi charakteru urzędowego,
- nie są objęte ustanowionym w tym przepisie zakazem świadczenia usług doradztwa prawnego na rzecz takiej osoby prawnej.

Wyrok TSUE z dnia 5 września 2024 r., w sprawie C-109/23, GM i ON przeciwko PR.

107

Art. 9 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2011/95 (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (wersja przekształcona) (Dz. U. UE. L. z 2011 r., Nr 337, s. 9)

Artykuł 9 ust. 1 lit. d) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „aktu prześladowania” obejmuje kumulację środków dyskryminujących kobiety, przyjętych albo tole-

rowanych przez „podmiot dopuszczający się prześladowania” w rozumieniu art. 6 tej dyrektywy, polegających w szczególności na pozbawieniu ich wszelkiej ochrony prawnej przed przemocą ze względu na płeć, przemocą domową i przymusowymi małżeństwami, zobowiązaniu ich do pełnego zakrywania ciała i twarzy, ograniczaniu im dostępu do opieki zdrowotnej oraz ich swobody przemieszczania się, zakazaniu im prowadzenia działalności zawodowej albo ograniczeniu jej prowadzenia, zakazaniu im dostępu do edukacji lub uprawiania aktywności sportowej oraz wykluczeniu ich z życia politycznego, ponieważ środki te poprzez swój skumulowany skutek naruszają poszanowanie godności ludzkiej zagwarantowane w art. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Artykuł 4 ust. 3 dyrektywy 2011/95 należy interpretować w ten sposób, że nie nakłada on na właściwy organ krajowy – do celów ustalenia, czy w świetle warunków panujących w państwie pochodzenia danej kobiety w chwili rozpatrzenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej środki dyskryminujące, na które była ona albo może być narażona w tym państwie, stanowią akty prześladowania w rozumieniu art. 9 ust. 1 tej dyrektywy – obowiązku uwzględnienia, w ramach indywidualnej oceny tego wniosku w rozumieniu art. 2 lit. h) tej dyrektywy, elementów charakteryzujących osobistą sytuację tej kobiety innych niż jej obywatelstwo i płeć.

Wyrok TSUE z dnia 4 października 2024 r., w sprawach połączonych C-608/22 i C-609/22, AH i FN przeciwko Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl.

108

Art. 16 rozporządzenia 864/2007 (rozporządzenie (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II”), Dz. U. UE. L. z 2007 r. Nr 199, s. 40)

Artykuł 16 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II”) należy interpretować w ten sposób, że przepis krajowy przewidujący, że zadośćuczynienie za szkodę niematerialną poniesioną przez członków bliskiej rodziny osoby zmarłej w wypadku drogowym jest określane przez sąd na zasadzie słuszności, nie może zostać uznany za „przepis wymuszający swoje zastosowanie” w rozumieniu tego art. 16, chyba że – gdy rozpatrywana sytuacja prawna pozostaje w wystarczająco ścisłym związku z państwem członkowskim siedziby sądu orzekającego – sąd orzekający stwierdzi, na podstawie szczegółowej analizy brzmienia, ogólnej systematyki, celów oraz kontekstu, w jakim został przyjęty ten przepis krajowy, że jego poszanowanie uznaje się za istotny element w porządku prawnym

tego państwa członkowskiego, ponieważ ów przepis krajowy zmierza do realizacji celu polegającego na ochronie istotnego interesu publicznego, który nie może zostać osiągnięty poprzez zastosowanie prawa wskazanego na mocy art. 4 tego rozporządzenia.

Wyrok TSUE z dnia 5 września 2024 r., w sprawie C-86/23, E.N.I. i Y.K.I. przeciwko HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung AG.

109

Art. 273 dyrektywy 2006/112 (dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz. U. UE. L. z 2006 r. Nr 347, str. 1 z późn. zm.)

Artykuły 273 i 395 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej oraz decyzję wykonawczą Rady (UE) 2019/310 z dnia 18 lutego 2019 r. w sprawie upoważnienia Polski do wprowadzenia szczególnego środka stanowiącego odstępstwo od art. 226 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym, że kwota podatku od wartości dodanej (VAT) zdeponowana na odrębnym rachunku VAT, jakim dysponuje dostawca w instytucji bankowej, może być wykorzystana jedynie do ograniczonych celów, a mianowicie w szczególności do zapłaty VAT należnego organowi podatkowemu lub do zapłaty VAT wskazanego na fakturach otrzymanych od dostawców towarów lub usługodawców.

Wyrok TSUE z dnia 12 września 2024 r., w sprawie C-709/22, Syndyk Masy Upadłości A. przeciwko Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu.

110

Art. 287 pkt 19 dyrektywy 2006/112 (dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, Dz. U. UE. L. z 2006 r., Nr 347, str. 1 z późn. zm.)

Dyrektywę Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienioną dyrektywą Rady (UE) 2016/856 z dnia 25 maja 2016 r., w świetle zasady zakazu praktyk stanowiących nadużycie należy interpretować w ten sposób, że jeżeli zostanie wykazane, iż utworzenie spółki przedstawia praktykę stanowiącą nadużycie mającą na celu utrzymanie możliwości korzystania z systemu zwolnienia z podatku od wartości dodanej przewidzianej w art. 287 pkt 19 tej dyrektywy 2006/112 do działalności uprzednio wykonywanej w ramach korzystania z tego systemu przez inną spółkę, ta dyrektywa 2006/112 wymaga, aby utworzona w ten sposób spółka nie mogła korzystać z tego systemu, nawet w braku przepisów

szczególnych ustanawiających zakaz takich praktyk stanowiących nadużycie w krajowym porządku prawnym.

Wyrok TSUE z dnia 4 października 2024 r., w sprawie C-171/23, UP CAFFE d.o.o. przeciwko Ministerstvo financija Republike Hrvatske.

111

Art. 6 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.)

Artykuł 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. f) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) należy interpretować w ten sposób, że przetwarzanie danych osobowych polegające na odpłatnym ujawnieniu danych osobowych członków związku sportowego w zamiarze zaspokojenia interesu komercyjnego administratora danych można uznać za niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez tego administratora w rozumieniu tego przepisu jedynie pod warunkiem, że przetwarzanie to jest ściśle niezbędne do realizacji rozpatrywanego prawnie uzasadnionego interesu i że w świetle wszystkich istotnych okoliczności interesy lub podstawowe prawa i wolności tych członków nie mają nadrzędnego charakteru wobec tego prawnie uzasadnionego interesu. O ile przepis ten nie wymaga, by taki interes był określony ustawowo, o tyle wymaga on, aby podnoszony prawnie uzasadniony interes był zgodny z prawem.

Wyrok TSUE z dnia 4 października 2024 r., w sprawie C-621/22, Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond przeciwko Autoriteit Persoonsgegevens.

112

Art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.)

Artykuł 82 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych

w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) w świetle art. 8 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że naruszenie przepisów tego rozporządzenia nie jest samo w sobie wystarczające do tego, by mogło stanowić „szkodę” w rozumieniu owego art. 82 ust. 1.

Artykuł 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że przeprosiny mogą stanowić odpowiednie naprawienie szkody niemajątkowej na podstawie tego przepisu, w szczególności gdy niemożliwe jest przywrócenie stanu sprzed wystąpienia tej szkody, pod warunkiem że taka forma naprawienia szkody może w pełni skompensować szkodę poniesioną przez osobę, której dane dotyczą.

Artykuł 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie możliwości uwzględnienia postawy i motywacji administratora w celu ewentualnego przyznania osobie, której dane dotyczą, naprawienia szkody w zakresie niższym niż zakres szkody rzeczywiście przez nią poniesionej.

Wyrok TSUE z dnia 4 października 2024 r., w sprawie C-507/23, A. przeciwko Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

